

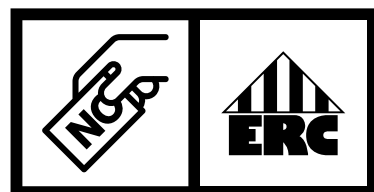
**Per moltes raons,
aquesta Constitució no**

Argumentari

**Per moltes raons,
aquesta Constitució no**

1. Deu raons

És indubtable que la Unió Europea ha representat un espai de pau, llibertat i progrés que ha permès superar conflictes històrics. En aquest sentit, ERC com a partit catalanista i amb una llarga vocació europeista, entén que l'elaboració d'una Constitució Europea és un pas necessari per construir una Europa més forta dins i fora de les seves fronteres.

Però la Constitució que se'ns proposa, la que haurem de votar el 20 de febrer, ha estat feta d'esquena als ciutadans i als pobles d'Europa. No ha inclòs cap de les 80 propostes de la Convenció Catalana per al debat sobre el futur de la Unió Europea. Les seves mancances socials i democràtiques, la seva aposta pel militarisme i el nul reconeixement de l'àmplia pluralitat nacional, cultural i lingüística del nostre continent, fan impossible que l'esquerra nacional dels Països Catalans pugui donar suport a aquesta Constitució.

El No dels Països Catalans serà un No europeista, que exigeix una nova proposta de Constitució Europea i que planteja un debat seriós sobre quins han de ser els fonaments de la Unió Europea que una Constitució ha de consolidar. Nosaltres ho tenim clar: democràcia, pau, benestar i diversitat.

1. No s'ha vertebrat el model social europeu al no reconèixer drets fonamentals ni estendre uns nivells de protecció i benestar social comuns a tota la Unió.

Si volem que Europa sigui més que un gran mercat, cal que tots els ciutadans i ciutadanes de la Unió puguin gaudir dels mateixos drets socials. No pot ser que drets fonamentals com al treball, a la salut, a un habitatge digne no estiguin reconeguts. Aquesta Constitució és, fins i tot, menys social que la Constitució espanyola o francesa.

2. Aquesta Constitució no reconeix la diversitat nacional de la Unió.

El Tractat Constitucional parla d'una Unió de ciutadans i d'estats, però no reconeix l'existència de les nacions sense estat ni el seu paper en la construcció europea

3. No contempla el dret fonamental de tots els pobles a l'autodeterminació.

Aquest dret ha de poder ser exercit per qualsevol comunitat nacional que, seguint estrictes procediments pacífics i democràtics, així ho decideixi. La Unió ha de garantir que la voluntat lliurement expressada pels ciutadans i ciutadanes sigui respectada, i ha de facilitar la incorporació de nous estats que sorgeixin dels ja existents.

4. No es permet la participació de les nacions sense estat en els processos de decisió a nivell europeu i no podem defensar els nostres interessos com a país.

El Tractat hauria de preveure que les regions europees amb competències legislatives han de poder influir de manera efectiva sobre les resolucions que les afectin directament. També han de poder demanar directament revisions judicials de la legislació de la Unió que envaeixi les seves competències.

5. El català ha de ser llengua constitucional i plenament oficial de la Unió.

El català té un reconeixement insuficient a Europa, tot i ser una llengua demogràficament més forta i més usada que moltes de les que ja són oficials.

6. L'increment de la despesa militar no pot ser una obligació de la Unió.

La Constitució obliga els Estats a "millorar progressivament les seves capacitats militars". La creació d'una Agència Europea d'Armament, que té per finalitat potenciar la indústria militar europea i fer un seguiment dels compromisos adquirits pels estats membres, no hauria d'estar inclòs en el text constitucional. Una Unió que vol competir en capacitat militar amb els EUA no pot desenvolupar un mètode basat en el diàleg per resoldre conflictes internacionals.

7. La UE continuarà tenint dificultats per a poder actuar al món amb una sola veu.

Es manté que les decisions en política exterior s'han d'aprovar per unanimitat. Un sol Estat pot bloquejar que la Unió es posicioni contra la guerra a l'Iraq o Txetxènia, el que impedeix el desenvolupament d'una política exterior comuna veritable i coherent. Totes les decisions, a més, estaran supeditades a l'estratègia de l'OTAN.

8. Continuen existint massa àmbits, com la fiscalitat, la política social o determinades qüestions de política mediambiental, on un sol estat pot bloquejar qualsevol avenç cap a una major integració europea.

Això afavoreix la deslocalització d'empreses que busquen pagar menys impostos o regulacions laborals i mediambientals precàries a d'altres països. Es genera una pressió molt forta perquè tots els Estats tendixin a desregular el mercat de treball i els drets socials i mediambientals.

9. El Parlament Europeu, única institució escollida directament per la ciutadania europea, no té les competències pròpies d'una cambra legislativa.

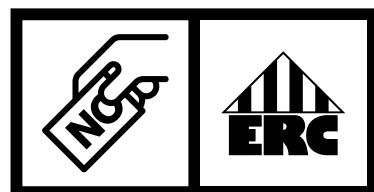
El Tractat nega al Parlament el dret a proposar legislació i a escollir d'entre els seus membres el President de la Comissió Europea (òrgan que impulsa les polítiques de la Unió). Amb aquest Tractat, el Parlament Europeu no serà un parlament amb plenes competències legislatives, pressupostàries i de control. Quedaran àmbits claus on l'europarlament no podrà legislar.

10. El rígid procediment de reforma del Tractat fa pràcticament impossible que en el futur es puguin introduir les millores que proposem.

És un Tractat que, una vegada aprovat, serà molt difícil de modificar. La voluntat de revisió dependrà dels Estats i s'haurà de fer, en les qüestions essencials, per unanimitat. Si es volen fer canvis només un NO ara, en aquest referèndum de ratificació, podrà forçar-los.

**Per moltes raons,
aquesta Constitució no**

**2. Vint-i-dues propostes
d'articulat alternatiu**

A) RESPECTE I RECONeixEMENT DE LA DIVERSITAT NACIONAL

1. Reconeixement del paper constitutiu de les Nacions d'Europa en la Constitució Europea.

Modificació de l'Article I-1

"La present Constitució, que naix de la voluntat dels ciutadans, Estats (substituir per **i les Nacions**) d'Europa de construir un futur comú, crea la Unió Europea, a la qual els Estats membres atribueixen competències per a assolir els seus objectius comuns. (...)"

2. Reconeixement i respecte del Dret democràtic a l'autodeterminació

Modificació de l'Article I-2

"La Unió es fonamenta en els valors de respecte de la dignitat humana, la llibertat, la democràcia, la igualtat, l'Estat de Dret i el respecte dels drets humans, incloent-hi els drets de les persones pertanyents a minories **i el Dret a l'autodeterminació, que podrà ser exercit per qualsevol Comunitat Política que, seguint estrictes procediments democràtics, així ho decideixi**"

Modificació de l'Article I-1.2

"La Unió està oberta a tots els Estats europeus que respectin els seus valors i es comprometin a promoure'ls en comú. **La Unió facilitarà l'entrada de nous Estats membres que sorgeixin, mitjançant processos democràtics d'autodeterminació, dels ja existents. En cas que es donin aquests processos, la UE garantirà que la voluntat lliurement expressada pels ciutadans sigui respectada**"

Modificació de l'Article I-5

"La Unió respectarà la igualtat dels estats membres davant la Constitució, **les seves funcions essencials així com, en el seu cas, el seu pluralisme nacional intern**"

3. Respecte i reconeixement a les competències legislatives dels Parlaments regionals

Modificació de l'Article I-11.3

"Les institucions de la Unió aplicaran el principi de subsidiarietat. Els Parlaments nacionals (canviar per **estats**) i regionals amb competències legislatives vetllaran pel respecte a aquest principi."

Modificació de l'Article 8 del Protocol 2 sobre aplicació del Principi de Subsidiarietat

"El Tribunal de Justícia de la Unió Europea serà competent per pronunciar-se sobre els recursos per violació del principi de subsidiarietat, per part d'un acte legislatiu europeu, (...) interposats per un Estat membre o en nom del seu parlament nacional (canviar per **estatal**) o dels parlaments regionals amb competències legislatives."

Modificació de l'Article 6 del Protocol 2 sobre aplicació del Principi de Subsidiarietat

"Tot Parlament nacional (canviar "nacional" per **estatal**) i regional amb competències legislatives podrà dirigir als Presidents del Parlament Europeu, del Consell i de la Comissió un dictamen motivat que exposi les raons per les quals es considera que el projecte no s'ajusta al principi de subsidiarietat"

4. Inclusió del Català com a llengua Constitucional i Oficial de la Unió Europea.

Modificació dels Articles I-10.2 d), II-101.4 i IV-448.1

"Els ciutadans de la Unió (...) tenen el dret:

d) de formular peticions al Parlament Europeu, de recórrer al Defensor del Poble Europeu així com de dirigir-se a les institucions i als òrgans consultius de la Unió en una de les llengües de la Constitució **o en qualsevol altra de les oficials en una Nació o Regió de la Unió** i de rebre una contestació en aquesta mateixa llengua"

"Tota persona podrà dirigir-se a les institucions de la Unió en una de les llengües de la Constitució **o en qualsevol altra de les oficials en una Nació o Regió de la Unió** i haurà de rebre una contestació en aquesta mateixa llengua"

"El present tractat, redactat en un exemplar únic, en llengües alemanya, **catalana**, danesa, eslovaca, eslovena, espanyola, estona, finesa, francesa, grega, hongaresa, anglesa, irlandesa, italiana, letona, lituana, maltesa, neerlandesa, polonesa, portuguesa, sueca i txeca. Els textos del Tractat Constitucional, en cada una d'aquestes llengües, són igualment autèntics (...)"

5. Reforçament del paper, ara merament simbòlic, del Comitè de les Regions

Modificació de l'Article I-19

El marc institucional està format per:

- El Parlament Europeu
- **El Comitè de les Regions** (que hauria de constituir-se en un Senat dels Pobles)
- El Consell Europeu
- El Consell de ministres
- La Comissió Europea
- El Tribunal de Justícia de la Unió Europea

Modificació de l'Article I-32

"...Comitè de les Regions...exercirà funcions consultives."

Canviar per: "...Comitè de les Regions... **elaborarà dictàmens vinculants per aquelles iniciatives legislatives i polítiques de les Institucions Comunitàries que afectin competències de Parlaments regionals. Si el dictamen no és positiu, es crearà un Comitè de Conciliació amb representants del Parlament Europeu, el Consell de Ministres i el Comitè de les Regions per elaborar un text conjunt de consens.**"

Modificació de l'Article I-32.4

"El Comitè de les Regions estarà compost per representants de **les regions amb competències legislatives**"

B) MÉS SOCIAL I PROTECTORA DEL MEDI AMBIENT

6. La Carta de Drets Fonamentals ha de poder tenir efectes reals sobre la legislació dels estats membres

Modificació de l'Article II-11

"Les disposicions de la present Carta estan dirigides a les institucions, òrgans i organismes de la Unió, dins del respecte del principi de subsidiarietat, així com als Estats membres **únicament quan apliquen el dret de la Unió (suprimir)**".

7. Inclusió a la Carta de Drets Fonamentals del Dret a la Salut

Modificació de l'Article II-95

Substituir el títol "Protecció de la Salut" per **"Dret a la Salut"** (tal i com es reconeix el "Dret a l'educació" Art. II-74)

"Al definir-se i executar-se totes les polítiques i accions de la Unió es garantirà un nivell elevat de protecció de la salut humana" canviar per "(...) **es garantirà el Dret a la Salut amb unes prestacions públiques, gratuïtes i de qualitat**".

8. Inclusió a la Carta de Drets Fonamentals del Dret al Treball

Modificació de l'Article II-75

Substitució del títol "Dret a treballar" per **"Dret al treball"**

"Tota persona té dret a treballar i a exercir una professió lliurement escollida o acceptada" Substituir per: **"Tota persona té Dret al treball, en aquest sentit les polítiques de la Unió s'orientaran a assolir la plena ocupació."**

9. Inclusió a la Carta de Drets Fonamentals del Dret a un habitatge digne

Inclusió d'un nou article en aquest sentit

10. La UE ha de tenir com a objectiu assolir la Plena Ocupació

Modificació de l'Article I-3

"La Unió obrarà... tendent a la plena ocupació" Substituir per: **"La Unió obrarà... amb l'objectiu d'assolir la plena ocupació"**

Modificació de l'Article III-185

"La política monetària té com a objectiu principal mantenir l'estabilitat dels preus" Substituir per: **"La política monetària té com a objectius principals l'estabilitat dels preus, la plena ocupació i un creixement econòmic equilibrat"**

Modificació de l'Article III-207

"La Llei o Llei marc europea podrà establir mesures de foment per a propiciar la cooperació entre els Estats membres i recolzar la seva acció en l'àmbit del treball (...)" La Llei o Llei marc europea no inclourà cap harmonització de les disposicions legals dels Estats membres" **Supressió del segon paràgraf**

11. La protecció social no pot dependre de l'evolució del mercat. S'ha de garantir una alta protecció social a tota la Unió.

"La Unió i els Estats membre consideren que l'evolució de les polítiques socials serà conseqüència del funcionament del mercat interior, que afavorirà l'harmonització dels sistemes socials (...)"

(en l'actual context és clar que l'harmonització es produirà a la baixa)

Substituir per: **"La Unió i els Estats membres consideren que l'evolució de les polítiques socials haurà d'anar en el sentit d'incrementar la protecció social i serà conseqüència del funcionament del mercat interior i de la legislació comunitària que afavorirà una adequada harmonització dels sistemes socials (...)"**

Modificació de l'Article III-209

"La Unió (...) tindrà com a objectiu una protecció social adequada" substituir per: **"tindrà com a objectiu una alta protecció social"**

Modificació de l'Article III-210.2 i III-210.3

Canvi en la necessitat d'"**unanimitat**" al Consell per les qüestions de "**protecció social**" per la regla habitual de la "**majoria qualificada**", cosa que facilitarà l'adopció de mesures d'harmonització en aquestes matèries.

"La Llei o Llei marc europea podrà establir mesures destinades a fomentar la cooperació entre els Estats membres (...). Amb exclusió de tota harmonització de les disposicions legals i reglamentàries dels Estats membres" **Supressió del segon paràgraf**

Instaurar una clàusula de "**No regressió social**" per protegir els dispositius socials existents en els països membres

12. Els Serveis Públics de Benestar han de ser un objectiu de la Unió i s'ha d'evitar la seva mercantilització

Modificació de l'Article I-3

“La Unió combatrà l'exclusió social i la discriminació i fomentará la justícia i la protecció social **col·laborant en la creació i manteniment dels serveis públics de benestar, universals i gratuïts.**”

Modificació dels articles de la tercera part del tractat que fan referència als Serveis d'Interès General
Eliminació de tota referència a la “lliure **competència**” quan es refereix a Serveis d'Atenció a les Persones.

13. S'ha d'acabar amb el “dúmping” i deslocalització d'empreses i capitals que volen evitar la pressió fiscal, les cotitzacions social i la regulació medi ambiental dels països més desenvolupats.

Sense aquesta harmonització, creixerà la pressió per reduir els impostos (i en conseqüència la protecció social) i la regulació mediambiental.

Inclusió en l'Article III-171

“El Consell, mitjançant vot per majoria qualificada i en codecisió amb el Parlament europeu, adoptarà disposicions per a l'harmonització de la legislació relativa a la fiscalitat mínima per a les empreses, el capital i el medi ambient”

Modificació de l'Article III-171

Canvi en la necessitat d’**“unanimitat”** al Consell per les qüestions **“d'harmonització fiscal”** per la regla habitual de la “majoria qualificada”, cosa que facilitarà l'adopció de mesures d'harmonització en aquestes matèries.

14. S'ha de garantir el Dret a un medi ambient sa

Modificació de l'Article II-97

“En les polítiques de la Unió s'integrarà i es garantirà (...) un nivell adequat de protecció del medi ambient i la millora de la seva qualitat”

Substituir per: **“la Unió garantirà que tota persona tingui dret a un medi ambient sa”** (com reconeix el Conveni d'Aarhus firmat per la UE i per tots els Estats de la UE)

C) MÉS DEMOCRÀTICA

15. El Parlament Europeu, com a representant de la ciutadania europea, ha de tenir la competència d'iniciativa legislativa

Modificació de l'Article I-26.2 de la Comissió i I-20 del Parlament

"Els actes legislatius de la Unió només podran adoptar-se a proposta de la Comissió. (...)"

Supressió d'aquest text

"El Parlament Europeu exercirà conjuntament amb el Consell la funció legislativa i la funció pressupostària (...) **Tindrà dret a iniciativa legislativa.**

16. Cal poder realitzar autèntiques iniciatives legislatives populars i referèndums convocats pel Parlament a escala europea

Modificació de l'Article I-47.4

"Un grup de, com a mínim, un milió de ciutadans de la Unió, que siguin nacionals d'un nombre significatiu d'estats membres, podrà prendre la iniciativa d'invitar a la Comissió, en el marc de les seves atribucions, a que presenti una proposta adequada sobre qüestions que aquests ciutadans estimin que requereixen d'un acte jurídic de la Unió amb la finalitat d'aplicar la Constitució. (...)"

Substituir per:

"podrà proposar al Parlament Europeu, que sotmetrà a votació en els termes adequats, en el marc de les seves atribucions, les qüestions que aquests ciutadans (...)"

Inclusió a l'Article I-47

"El Parlament Europeu podrà decidir convocar la ciutadania europea a un referèndum popular sobre aquelles qüestions que consideri d'especial rellevància i que necessitin de la garantia d'una majoria social europea per ser aprovades"

17. El President de la Comissió ha de poder ser escollit d'entre els eurodiputats, no a proposta dels Estats.

Modificació de l'Article I-20 del Parlament

"El Parlament Europeu exercirà conjuntament amb el Consell la funció legislativa i la funció pressupostària(...) Escollirà el President de la Comissió **d'entre els seus membres"**

Modificació de l'Article I-27

"(...) El Consell Europeu proposarà al Parlament Europeu, per majoria qualificada, un candidat al càrrec de President de la Comissió (...)"

Substituir per:

"El Parlament Europeu votarà, d'entre els candidats que presentin els diferents partits europeus, el president de la Comissió. Els candidats hauran de ser membres del Parlament Europeu (...)"

18. La iniciativa de reforma de la Constitució Europea hauria de ser del Parlament Europeu i validada amb un plebiscit popular a tota la Unió

Modificació de l'Article IV-443

"Una Conferència dels representants dels Governos dels Estats membres serà convocada per el President del Consell amb la finalitat que s'aprovin de comú acord les modificacions del present tractat"

Substituir per:

"El Parlament Europeu, a proposta de la ponència creada a tal fi, aprovarà les modificacions del present tractat. Aquestes modificacions hauran de ser validades en un plebiscit popular per la ciutadania de la Unió"

D) COMPROMESA AMB LA PAU

19. La militarització no pot ser una obligació de la Unió

Modificació de l'Article I-41.3

"...els Estats membres es comprometen a millorar progressivament les seves capacitats militars"

Supressió d'aquest text

20. La política exterior l'ha de poder decidir una majoria social. No pot ser que un sol Estat la pugui bloquejar

Modificació de l'Article I-40.6

"En matèria de política exterior i seguretat comú, el Consell Europeu i el Consell adoptaran decisions europees per unanimitat (canviar per **majoria qualificada**)"

21. La política exterior no pot estar supeditada a l'OTAN – i, per tant, als Estats Units-. La UE ha de tenir una política exterior pròpia

Modificació de l'Article I-41.2 i 41.7

"La política de la Unió... respectarà les obligacions derivades del Tractat de l'Atlàntic Nord... i serà compatible amb la política comuna de seguretat i defensa establerta en aquest marc"

"Els compromisos i la cooperació en aquest àmbit seguiran ajustant-se als compromisos adquirits en el marc de l'Organització del Tractat de l'Atlàntic Nord..."

Supressió d'aquests textos

22. Ha d'anar encaminada al desarmament progressiu i al control de l'exportació d'armes. No en la direcció contrària

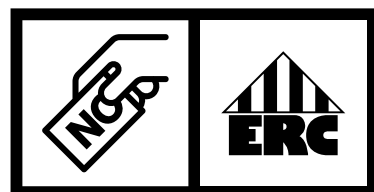
Modificació de l'Article I-41.3

"Es crea una Agència en l'àmbit del desenvolupament de les capacitats de defensa, la investigació, l'adquisició i l'armament (Agència Europea de Defensa) per a identificar les necessitats operatives, fomentar mesures per satisfer-les, contribuir a identificar i, si s'escau, aplicar qualsevol mesura oportuna per reforçar la base industrial i tecnològica del sector de la defensa, per a participar en la definició d'una política europea de capacitats i d'armament, així com per a assistir al Consell en l'avaluació de la millora de les capacitats militars."

Supressió d'aquest text

**Per moltes raons,
aquesta Constitució no**

3. Resum crític de la Constitució Europea

AGRAÏMENTS

Aquest document ha estat elaborat per la Secretaria de Política Internacional, el Grup d'ERC al Parlament Europeu, l'assessor de política europea del Grup d'ERC al Parlament de Catalunya i amb la col·laboració dels següents membres de la Comissió Sectorial de Política Internacional:

Ignasi Fortuny
Anna Herranz
Carolina Trias
Joan Cotxà
Roser Gaitano
Carles Barcons
Rosa Maria Esclasans
Isidre Sala

ÍNDEX

Introducció

El procés de construcció europea

El procés d'elaboració del tractat constitucional

Primera part

Disposicions fonamentals

Definició de la Unió

Els valors de la Unió

Els objectius de la Unió

Llibertat fonamentals i no discriminació

Relacions entre la Unió i els Estats membres

La ciutadania de la Unió

Competències de la Unió

Institucions de la Unió

Segon part

la carta de drets fonamentals

Quarta part

Disposicions finals

Crítica al tractat constitucional

Qüestions jurídiques

Qüestions institucionals

Qüestions nacionals

Àmbit de llibertat, seguretat i justícia

Política exterior, seguretat i defensa

Política social

Política econòmica

Política comercial comuna

Elements de reflexió

INTRODUCCIÓ

Des dels seus orígens, el procés progressiu de construcció europea s'ha caracteritzat per la creació d'una comunitat econòmica en base a l'acord entre estats com a via per resoldre les diferències entre els països europeus. Efectivament, durant tot aquest procés els estats han anat cedint competències i sobirania, sobretot de caire econòmic, en benefici del naixement de la Unió Europea.

Arribats a aquest punt, avui la Unió ha arribat a una cruïlla. Culminat el procés d'unificació del mercat i amb l'adopció de la moneda única, o bé s'avança decididament cap a la construcció política de la Unió de caire federal o bé es congela el procés europeu de manera que no comprometi més cessió de sobirania per part dels estats en benefici de les institucions europees. Els estats semblen haver triat la segona opció.

Fins ara, estàvem acostumats a avançar a poc a poc en la construcció europea a base de tractats. Enlloc d'això, ara se'ns proposa instituir una Constitució europea que significarà estancar el procés fins al punt on hem arribat. Amb l'aprovació d'aquest Tractat Constitucional es consolidaria l'Europa del lliure mercat i dels Estats, i en canvi ens hipotecaria el futur durant molt de temps de cara a avançar cap a una Europa més democràtica, amb un model social propi i de caire federal on es reconegui la pluralitat nacional.

L'any 1986, l'entrada de l'Estat espanyol en el procés d'integració europea ha significat històricament un factor de consolidació democràtica del mateix Estat. I pel catalanisme polític ha significat una esperança de superació de l'àmbit de l'Estat i l'assoliment de les nostres reivindicacions nacionals.

De d'un primer moment, el catalanisme va optar per aprofitar la mateixa dinàmica de construcció europea per reforçar els paper de les regions europees sense qüestionar el lideratge dels estats. Les indefinicions pròpies de les primeres èpoques, el principi de subsidiarietat i la creació del Comitè de les Regions feien intuir que hi hauria molt camp per córrer per aquesta via. La realitat ha estat una altra.

Catalunya ha quedat al marge del procés constituent, tot i ser l'única de les anomenades regions que va organitzar, a més a més d'un fòrum institucional, un fòrum cívic per fer aportacions al projecte. Cap de les 80 propostes de la Convenció Catalana per al debat sobre el futur de la Unió Europea han estat incorporades en la redacció final del Tractat Constitucional.

Demanam més ambició per Europa perquè una altra Constitució és possible. ERC votarem en contra d'aquest Tractat i emplacem el conjunt de la ciutadania dels Països Catalans a mobilitzar-se cívicament per donar mostra dels seu europeisme i de la voluntat manifesta del nostre poble de ser actors d'aquest procés de construcció europea, dient NO a aquest projecte de Constitució.

EL PROCÉS DE CONSTRUCCIÓ EUROPEA

El procés de construcció europea es va iniciar després de la Segona Guerra Mundial de 1939-1945. Schuman, ministre francès d'Afers Estrangers, és qui va fer la primera proposta d'un tractat europeu sobre el carbó i l'acer que es va concretar el 1951 amb el Tractat de la CECA (Comunitat Europea del Carbó i de l'Acer), que va ser signat per 6 estats (França, Alemanya, Itàlia, Països Baixos, Bèlgica i Luxemburg) en un intent de resoldre els conflictes històrics franco-alemanys de manera civilitzada. Paral·lelament, es va intentar la Comunitat Europea de Defensa (CED) en el mateix esperit i com a tractat complementari al de la CECA, però no va reeixir.

El 1957 es signa el Tractat de Roma que institueix el mercat comú (CEE) entre els mateixos estats, de caràcter purament econòmic, i també es signa el tractat EURATOM. El Tractat de Roma regulava la lliure circulació de mercaderies (unió duanera), la política agrícola (Política Agrícola Comuna) i els transports. La idea de la construcció europea sorgeix, per tant, d'una voluntat pacífica de resoldre qüestions econòmiques.

No és fins a l'any 1974 que els caps d'estat i de govern decideixen donar una dimensió política a la construcció europea. Així, el 1979 es crea el SME (Sistema Monetari Europeu) i es decideix coordinar una política monetària comuna que el 1986 es concreta amb l'Acta Única Europea amb l'objectiu de fer una Europa sense fronteres el 31.12.1992.

El 1992 es signa el Tractat de Maastricht pel qual es crea la Unió econòmica i monetària i la Unió política amb l'objectiu d'enfortir la cohesió econòmica. Aquest tractat es completa el 1997 amb el Tractat d'Amsterdam que inclou els acords de Schengen. El 2001 es signa el Tractat de Niça, i el gener del 2002 entra en vigor la moneda única, l'Euro.

1951 Tractat de la CECA Acords sobre el carbó i l'acer.

1957 Tractat de Roma Es constitueix la Comunitat Econòmica Europea (CEE).

1986 Acta Única Europea Mercat únic i lliure circulació de persones, de béns i serveis i de capitals.

1992 Tractat de Maastricht Moneda única, política exterior comuna i cooperació en l'àmbit de la justícia i afers interiors.

1997 Tractat d'Amsterdam Acords en justícia, seguretat, política exterior, medi ambient...

2001 Tractat de Niça Acord sobre la revisió dels tractats

EL PROCÉS D'ELABORACIÓ DEL TRACTAT CONSTITUCIONAL

El desembre de 2000, els caps d'estat o de govern dels quinze estats membres, reunits a Niça, arribaren a un acord sobre la revisió dels tractats en que consideraven necessari continuar la reforma institucional.

Un any després, el Consell Europeu, reunit a Laeken, va adoptar el 15 de desembre de 2001 la Declaració sobre el futur de la Unió Europea que comprometia la Unió a esdevenir més democràtica, més transparent i més eficaç, i a obrir la via cap a una Constitució.

Declaració de Laeken (15/12/2001)

Es convoca la Convenció Europea

Convenció Europea (28/02/2002 - 10/07/2003)

S'aprova el projecte pel qual s'estableix una

Constitució Conferència Intergovernamental (CIG)

(4/10/2003 - 18/06/2004) Es sotmet el text als representants dels estats

Signatura de Roma (29/10/2004) Els caps d'estat i de govern signen el Tractat Constitucional Ratificacions / Referèndums (2004 - 2006)

Per tal que el debat fos una mica més ampli i transparent, el Consell Europeu va decidir convocar la Convenció Europea que agrupés diferents parts implicades en el debat, enlloc de convocar únicament la Conferència Intergovernamental a porta tancada només entre els responsables dels governs dels estats membres.

Es va constituir un Praesidium de tretze personalitats per dirigir els debats de la Convenció. Després de més d'un any, la Convenció va assolir un consens per transmetre un projecte de Constitució al Consell Europeu.

La Convenció Europea composta per 118 membres:

- 1 President: Valéry Giscard d'Estaing
- 2 Vice-presidents: Giulano Amato i Jean-Luc Dehaene
- 15 representants dels estats membres
- 30 representants dels parlaments dels estats membres
- 13 representants dels estats candidats
- 26 representants dels parlaments dels estats candidats
- 16 representants del Parlament europeu
- 2 representants de la Comissió
- 6 observadors del Comitè de les Regions
- 3 observadors del Comitè Social i Econòmic
- 3 observadors interlocutors socials europeus
- 1 Defensor del poble europeu

ESTRUCTURA DEL TRACTAT

I. Disposicions fonamentals Objectius, competències, procediments i institucions de la Unió

II. Carta dels drets fonamentals

Aprovada al Tractat de Niça

III. Les polítiques i el funcionament de la Unió

IV. Disposicions generals i finals

Procediments d'adopció i revisió de la Constitució

PRIMERA PART

DISPOSICIONS FONAMENTALS

Definició de la Unió

El Tractat Constitucional confirma que es tracta d'una unió de ciutadans i d'estats que obvia el concepte de pobles, que estava recollit en la versió original del Tractat i que es va acabar suprimint.

ART. 1

1 "La present Constitució, que naix de la voluntat dels ciutadans i dels Estats d'Europa de construir un futur comú, crea la Unió Europea, a la qual els estats membres atribueixen competències per a assolir els seus objectius comuns. (...)"

2 "La Unió està oberta a tots els Estats europeus que respecten els seus valors i es comprometen a promoure'ls en comú."

Els Valors de la Unió

Malgrat que aquest valors signifiquen un avenç considerable, lamentem que es dilueixin a l'hora d'abordar les polítiques concretes. Tot i que en un principi valors bàsics com els de la solidaritat i la igualtat de gènere no s'havien inclòs en el redactat, finalment s'acaben incorporant.

ART. 2

"La Unió es fonamenta en els valors de respecte de la dignitat humana, la llibertat, la democràcia, la igualtat, l'Estat de Dret i el respecte dels drets humans, incloent-hi els drets de les persones pertanyents a minories. Estos valors són comuns als Estats membres en una societat caracteritzada pel pluralisme, la no-discriminació, la tolerància, la justícia, la solidaritat i la igualtat entre dones i hòmens."

Els Objectius de la Unió

Altres cops, els objectius i finalitats de la Unió són un bon principi d'intencions però que s'acaben diluint a l'hora de definir les polítiques concretes. Per exemple, el concepte d'economia social de mercat i el de progrés social només se'n fa referència en aquest article i pràcticament desapareix en l'apartat III de polítiques de la Unió.

En contraposició, els conceptes de mercat i competència s'usen regularment al llarg del Tractat.

ART. 3

"La Unió té com a finalitat promoure la pau, els seus valors i el benestar dels seus pobles."

"La Unió oferirà als seus ciutadans un espai de llibertat, seguretat i justícia sense fronteres interiors i un mercat interior en el que la competència siga lliure i no estiga

falsejada."

"La Unió obrarà en pro del desenvolupament sostenible d'Europa basat en un creixement equilibrat i en l'estabilitat dels preus, en una economia social de mercat altament competitiva, que tendeixi a la plena ocupació i al progrés social, i a un nivell elevat de protecció i millora de la qualitat del medi ambient. (...)"

"La Unió combatrà l'Exclusió social i la discriminació i fomentarà la justícia i la protecció socials, la igualtat entre dones i hòmens, la solidaritat entre les generacions i la protecció dels drets del xiquet."

"La Unió fomentarà la cohesió econòmica, social i territorial i la solidaritat entre els Estats membres."

"La Unió respectarà la riquesa de la seva diversitat cultural i lingüística i vetllarà per la conservació i el desenvolupament del patrimoni cultural europeu."

"En les seues relacions amb la resta del món, la Unió refermarà i promourà els seus valors i interessos. Contribuirà a la pau, la seguretat, el desenvolupament sostenible del planeta, la solidaritat i el respecte mutu entre els pobles, el comerç lliure i just, l'eradicació de la pobresa i la protecció dels drets humans, especialment els drets del xiquet, així com a l'estricta respecte i al desenvolupament del Dret Internacional, en particular el respecte dels principis de la Carta de les Nacions Unides."

Libertats fonamentals i no discriminació

Tot i que les llibertats fonamentals són un aspecte positiu, caldria haver abordat amb més sensibilitat la lliure circulació de persones sense equiparar-lo a mers objectes econòmics com poden ser les mercaderies o capitals. D'altra banda, la no discriminació mereixeria una precisió del que s'entén per nacionalitat.

ART. 4

1 "La Unió garantirà en el seu interior la lliure circulació de persones, serveis, mercaderies i capitals, així com la llibertat d'establiment,..."

2 "En l'àmbit d'aplicació de la Constitució, i sense perjudici de les seues disposicions particulars, es prohibeix qualsevol discriminació per raó de nacionalitat."

Relacions entre la Unió i els estats membres

El Tractat Constitucional, garantint la integritat territorial dels estats, nega de forma explícita el dret a l'autodeterminació i l'ampliació interna. El fet que la Unió es compromet a garantir aquesta integritat territorial mantenint l'ordre públic, salvaguardant la seguretat nacional i l'assistència mútua entre estat, pot ser una forma de justificació del recurs a la violència.

ART. 5

1 "La Unió respectarà la igualtat dels Estats membres davant de la Constitució, així com la seua identitat nacional, inherent a les estructures fonamentals polítiques i constitucionals d'estos, incloent-hi el sistema de les autonomies locals i regionals. Respectarà les funcions essencials de l'Estat, especialment les que tenen com a objecte garantir-ne la integritat territorial, mantenir l'ordre públic i salvaguardar la seguretat nacional."

2 "D'acord amb el principi de cooperació lleial, la Unió i els Estats membres es respectaran i s'assistiran mútuament en el compliment de les missions derivades de la Constitució."

La ciutadania de la Unió

En aquest article, un cop més, no es reconeix l'existència de nacions sense estat. Per altra part, l'ús dels ciutadans d'utilitzar les llengües de la Constitució per a adreçar-se a la Unió, no reconeix la possibilitat d'utilitzar la seva llengua pròpia, com ara el català.

ART. 10

1 "Tota persona que tingui la nacionalitat d'un Estat membre posseeix la ciutadania de la Unió, que s'afegeix a la ciutadania nacional sense substituir-la."

2 "Els ciutadans de la Unió són titulars dels drets... :
a) de circular i residir lliurement... b) de sufragi actiu i passiu en les eleccions al Parlament Europeu i municipals...
c) d'acollir-se (...) a la protecció de les autoritats diplomàtiques... d) de formular peticions al Parlament Europeu, de recórrer al Defensor del Poble Europeu, així com dirigir-se a les institucions (...) en una de les llengües de la Constitució ..."

COMPETÈNCIES DE LA UNIÓ

Principis fonamentals

El Consell té competències en matèries de coordinació i harmonització (fiscal i social) de les competències dels Estats. Tanmateix, en aquestes competències es requereix el principi de la unanimitat que té com a conseqüència la quasi impossibilitat de polítiques d'harmonització i coordinació.

ART. 11

1 "La delimitació de les competències de la Unió es regeix pel principi d'atribució. L'exercici de les competències de la Unió es regeix pel principi de subsidiarietat i proporcionalitat."

2 "(...) Qualsevol competència no atribuïda a la Unió en la Constitució correspon als Estats membres."

3 "En virtut del principi de subsidiarietat (...) la Unió intervindrà només en el cas que els objectius de l'acció projectada no puguin ser suficientment assolits pels Estats membres, ni en l'àmbit central ni en l'àmbit regional i local,..."

4 "En virtut del principi de proporcionalitat, el contingut i la forma de l'acció de la Unió no excediran el que és necessari per a assolir els objectius de la Constitució."

Tipus de competències

És un avenç la clarificació dels diferents tipus de competències de la Unió. Les competències exclusives són les que ja s'han anat recollint en els anteriors tractats. Cal destacar, que la indústria, la cultura i l'educació (inclosa la formació professional) siguin tan sols competències de suport i de coordinació.

COMPETÈNCIES EXCLUSIVES

ART 13

La Unió disposarà de competència exclusiva en els àmbits:

- a) la unió duanera
- b) normes per al funcionament del mercat interior
- c) la política monetària
- d) conservació de recursos biològics marins (política pesquera comuna)
- e) la política comercial comuna

COMPETÈNCIES COMPARTIDES

ART. 14

Les competències compartides entre la Unió i els Estats:

- a) el mercat interior
- b) la política social, en els aspectes definits en la Part III
- c) la cohesió econòmica, social i territorial
- d) l'agricultura i la pesca
- e) la protecció dels consumidors
- f) els transports
- g) les xarxes transeuropees
- h) l'espai de llibertat, seguretat i justícia
- i) seguretat en matèria de salut pública, definits en la part III

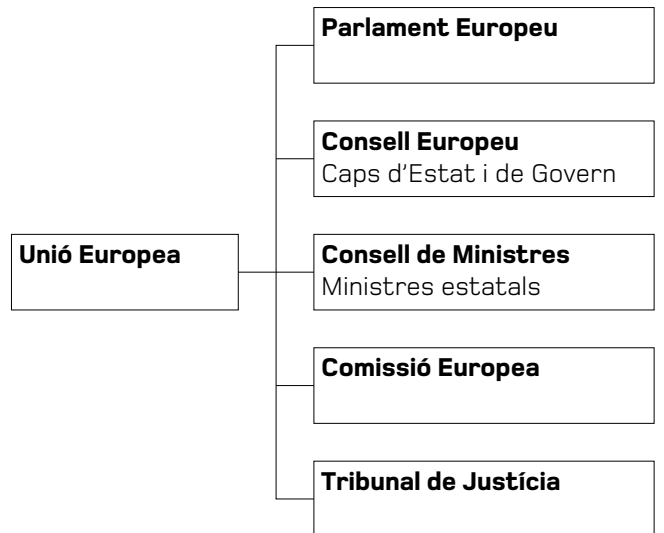
ÀMBITS D'ACCIONS DE SUPORT, COORDINACIÓ O COMPLEMENTS

ART. 17

La Unió disposarà de competència per a dur a terme accions de suport, coordinació o complement en els àmbits:

- a) protecció i millora de la salut humana
- b) la indústria
- c) la cultura
- d) el turisme
- e) l'educació, la joventut, l'esport i la formació professional
- f) la protecció civil
- g) la cooperació administrativa

Institucions de la Unió

El Parlament Europeu

Malgrat que el Parlament tingui noves competències i més protagonisme, l'enfortiment del Consell provoca un desequilibri excessiu entre el Consell i el Parlament. Per exemple, el Parlament no té iniciativa legislativa, totes les lleis o lleis marc europees s'aproven pel sistema de la codesició entre el Consell i el Parlament, i hi ha matèries importants en la que el Parlament no hi té competència.

ART. 20

1 "El Parlament Europeu exercirà conjuntament amb el Consell la funció legislativa i la funció pressupostària. (...) Elegirà el president de la Comissió."

2 "El Parlament Europeu estarà compost per representants dels ciutadans de la Unió. ...no excedirà els 750. ...serà decreixentment proporcional, amb un mínim de 6 diputats per Estat membre. No s'assignarà a cap Estat més de 96 escons."

El Consell Europeu

En aquest Tractat, els estats en surten enfortits a través de les institucions del Consell Europeu i el Consell.

ART. 21

1 "El Consell Europeu donarà a la Unió els impulsos necessaris per al seu desenvolupament i definirà les seves orientacions i prioritats polítiques generals. No exercirà cap funció legislativa."

2 "El Consell Europeu estarà compost pel caps d'Estat o de Govern dels Estats membres, així com pel seu president i pel president de la Comissió. Participarà el Ministre d'Assumptes Exteriors."

4 "El Consell Europeu es pronunciarà per consens, excepte quan la Constitució dispose una altra cosa."
El president del Consell Europeu

ART. 22

1 "El Consell Europeu elegirà el seu president per majoria qualificada per a un mandat de dos anys i mig, que podrà renovar-se una sola vegada. (...)"

3 "El president del Consell Europeu no podrà exercir cap mandat nacional."

El Consell (de Ministres)

ART. 23

1 "El Consell exercirà conjuntament amb el Parlament Europeu la funció legislativa i la funció pressupostària. Exercirà funcions de definició de polítiques i de coordinació, en les condicions que estableix la Constitució."

2 "El Consell estarà compost per un representant de cada Estat membre, de rang ministerial, facultat per a compro-metre l'Estat membre que representa i per a exercir el dret a vot."

4 "El Consell es pronunciarà per majoria qualificada, excepte quan la Constitució disposa una altra cosa."

Es manté encara la unanimitat al Consell per qüestions rellevants:

- a) harmonització fiscal
- b) seguretat social
- c) àrees específiques de comerç en serveis i propietat intel·lectual
- d) àrees específiques de política mediambiental
- e) mesures antidiscriminatòries
- f) legislació sobre fons estructurals i de cohesió
- g) àrees específiques de política d'immigració
- h) Política exterior i de seguretat comuna
- i) perspectives financeres

Definició de majoria qualificada en el Consell Europeu i en el Consell

ART. 25

1 "La majoria qualificada es definirà com un mínim del 55% dels membres del Consell que n'inclogui almenys quinze i representi Estats membres que reunisquen com a mínim el 65% de la població de la Unió."

Comissió Europea

La Comissió no és un veritable govern en la mesura que no defineix les polítiques que són competència del Consell. Esdevé així un pur òrgan d'execució del Consell.

1 "La Comissió promourà l'interès general de la Unió i prendrà les iniciatives adequades amb este fi. (...) Executarà el pressupost i gestionarà els programes. (...) A excepció de la política exterior i de seguretat comuna..."

2 "Els actes legislatius de la Unió només podran adoptar-se a proposta de la Comissió..."

5 "La primera Comissió... estarà composta per un nacional de cada Estat membre..." 6 "A partir del final del mandat...estarà composta per un nombre de membres corresponent als dos terços del nombre d'Estats membres..."

ART. 27

1 "...el Consell Europeu proposarà al Parlament Europeu, per majoria qualificada, un candidat al càrrec de president de la Comissió..."

Ministres d'Assumptes Exteriors

ART. 28

1 "...el Consell Europeu nomenarà per majoria qualificada, amb l'aprovació del president de la Comissió, el ministre d'Afers Exteriors de la Unió..."

2 "El ministre d'Afers Exteriors de la Unió estarà al capdavant de la política exterior i de seguretat comuna de la Unió..."

Tribunal de Justícia de la Unió Europea

ART 29

1 "...Garantirà el respecte del dret en la interpretació i l'aplicació de la Constitució."

2 "El Tribunal de Justícia estarà compost per un jutge per Estat membre i estarà assistit per advocats generals."

"Els jutges i advocats... seran nomenats de comú acord pels governs dels Estats membres per a un període de sis anys..."

Banc Central Europeu

ART 30

1 "El Banc Central Europeu i els bancs centrals nacionals constituïran el Sistema Europeu de Bancs Centrals... dirigiran la política monetària de la Unió..."

2 "El SEBC estarà dirigit pels òrgans rectors del Banc Central Europeu. L'objectiu principal... serà mantenir l'estabilitat de preus... prestarà suport a les polítiques econòmiques generals de la Unió..."

3 "Serà independent en l'exercici de les seues competències i en la gestió de les seues finances..."

Tribunal de Comptes

ART 31

1 "...Efectuarà el control de comptes de la Unió."

3 "...estarà compost per un nacional de cada Estat membre..."

Comitè de les Regions

ART 32

1 "...El Comitè de les Regions... exercirà funcions consultives."

"...estarà compost per representants dels ens regionals i locals..."

Comitè Econòmic i Social

ART 31

1 "...El Comitè Econòmic i Social... exercirà funcions consultives."

"...estarà compost per representants de les organitzacions d'empresaris, de treballadors i d'altres sectors representatius de la societat civil..."

SEGONA PART

LA CARTA DE DRETS FONAMENTALS

La Carta de Drets Fonamentals, aprovada el desembre de 2000, se li atorga rang constitucional amb el que això comporta. Tanmateix, els Drets Fonamentals només són vinculants pels estats en l'aplicació del Dret de la Unió, el que suposa una limitació d'aquests. Cal remarcar que en la llista exhaustiva de Drets Fonamentals no es recull ni el dret al treball i ni el dret a un habitatge digne.

DIGNITAT

1. Dignitat humana
2. Dret a la vida
3. Dret a la integritat de la persona
4. Prohibició de la tortura
5. Prohibició de l'esclavitud i del treball forçat

LLIBERTATS

1. Dret a la llibertat i a la seguretat
2. Respecte de la vida privada i familiar
3. Protecció de dades de caràcter personal
4. Dret a contraure matrimoni i a fundar família
5. Llibertat de pensament, consciència i religió
6. Llibertat d'expressió i informació
7. Llibertat de reunió i d'associació
8. Llibertat de les arts i de les ciències
9. Dret a l'educació
10. Llibertat professional i dret a treballar
11. Llibertat d'empresa
12. Dret a la propietat
13. Dret d'asil
14. Protecció en cas de devolució, expulsió i extradició.

IGUALTAT

1. Igualtat davant de la llei
2. No discriminació
3. Diversitat cultural, religiosa i lingüística
4. Igualtat entre dones i homes
5. Drets de l'infant
6. Drets de les persones majors
7. Integració de les persones discapacitades

SOLIDARITAT

1. Dret a La informació i a la consulta dels treballadors en l'empresa
2. Dret de negociació i acció col·lectiva (inclosa la vaga)
3. Drets d'accés als serveis d'ocupació
4. Protecció en cas d'acomiadament injustificat
5. Condicions de treball justes i equitatives
6. Prohibició treball infantil
7. Protecció de la vida familiar i professional
8. Dret a la seguretat social i ajuda social
9. Protecció de la Salut
10. Accés als serveis d'interès econòmic general
11. Protecció del medi ambient
12. Protecció dels consumidors

CIUTADANIA

1. Dret de sufragi actiu i passiu en les eleccions al PE
2. Dret de sufragi actiu i passiu en les eleccions municipals
3. Dret a una bona administració
4. Dret d'accés als documents
5. El Síndic de Greuges Europeu
6. Drets de petició
7. Llibertat de circulació i residència
8. Protecció diplomàtica i consular

JUSTÍCIA

1. Dret a la tutela judicial i jutge imparcial
2. Presumpció d'innocència i drets de la defensa
3. Principis de legalitat i de proporcionalitat de delictes i penes
4. Dret a no ser jutjat dos vegades

QUARTA PART DISPOSICIONS FINALS PROCEDIMENT DE REVISIÓ ORDINARI

El procés de revisió, al exigir-se la unanimitat en tots els Estats, fa pràcticament impossible cap procés de reforma, si més no en temes fonamentals.

ART. 443

1 "El Govern de qualsevol Estat membre, el Parlament Europeu o la Comissió podran presentar al Consell projectes de revisió del present Tractat. El Consell remetrà estos projectes al Consell Europeu i els notificarà als parlaments nacionals."

2 "Si el Consell Europeu ... adopta per majoria simple una decisió favorable... el president del Consell convocarà una Convenció composta per representants dels parlaments nacionals, dels caps d'Estat o de Govern dels Estats membres, del Parlament Europeu i de la Comissió..."

3 "Una conferència dels representants dels governs dels Estats membres serà convocada pel president del Consell a fi que s'aproven de comú acord les modificacions del present Tractat."

"Les modificacions entraran en vigor després d'haver sigut ratificades per tots els Estats membres de conformitat amb les seues respectives normes constitucionals."

4 "Si transcorregut un termini de dos anys des de la firma del Tractat pel qual es modifica el present Tractat, les quatre quintes parts dels Estats membres l'han ratificat i un o més Estats membres han trobat dificultats per a procedir a la ratificació, el Consell Europeu examinarà la qüestió."

CRÍTICA AL TRACTAT CONSTITUCIONAL QÜESTIONS JURÍDIQUES

En relació amb el Tractat de Niça vigent en l'actualitat, els avenços polítics d'aquest Tractat Constitucional són mínims. La nova figura del ministre d'Afers Exteriors, el tímid reforçament del paper del Parlament o les majories qualificades per algunes preses de decisions, suposen elements de consolidació dels tractats existents més que no pas un avenç substancial en la construcció política.

Aspectes positius del Tractat

Malgrat el nostre clara posició pel No respecte al Tractat Constitucional, també és cert que cal conèixer alguns aspectes positius que signifiquen un avenç respecte el Tractat de Niça:

1. Simplificació dels tractats existents en un document únic que fa més fàcilment comprensible el contingut d'uns tractats complexos i dispersos que només podien estar a l'abast dels experts. La Unió Europea i la Comunitat Econòmica Europea passen a ser la mateixa cosa.

2. La Unió esdevé una entitat amb personalitat jurídica, convertint-se en subjecte de dret internacional, que pot representar Europa i signar tractats (art. I-7).

3. Es constitucionalitza el principi de primacia de la Constitució de la UE per sobre dels respectius ordenaments constitucionals dels estats membres (art. I-6).

4. La Carta de Drets Fonamentals, aprovada a Niça, passa a adquirir rang constitucional, esdevenint vinculant per les institucions i òrgans de la Unió i als estats membres quan apliquen el dret de la Unió.

5. Es clarifiquen les competències en exclusives, compartides entre la Unió i els estats i competències de suport i de coordinació entre les diferents institucions (art. I-12, I-13, I-14).

6. En 36 competències importants desapareix la regla de la unanimitat i s'institueix el concepte de majoria qualificada, encara que sigui un mecanisme prou complex.

7. Es crea la figura del ministre d'Afers Exteriors, que té com a missió donar una certa coherència a la política exterior de la Unió.

8. També s'amplien competències del Parlament com la funció legislativa i la funció pressupostària en codecisió amb el Consell com a procediment ordinari.

Aspectes negatius del Tractat

1. El Tractat Constitucional és un text llarguíssim (de 448 articles mentre que l'Estatut en té 57, la Constitució espanyola 169 i la francesa 89), feixuc i complex que no s'ha aconseguit simplificar ni fer més concís ni intel·ligible.
2. No hi ha hagut un procés constituent democràtic en la redacció del Tractat com a resultat de la sobirania popular que representa el Parlament Europeu.
3. No s'han inclòs cap de les 80 propostes de la Convenció Catalana per al debat sobre el futur de la Unió Europea.
4. És un text molt detallista amb l'objectiu de no deixar marge de maniobra. Agrupa en un mateix text aspectes de caràcter institucional i de funcionament de les institucions amb les polítiques concretes de la Unió més pròpies d'una acció de govern més que no pas d'una Constitució.
5. Es tracta d'un enfortiment dels estats a través de les competències del Consell Europeu que orienta les polítiques, el Consell (de Ministres) que les aprova, i a través dels nomenaments de la Comissió Europea, del Tribunal de Justícia i del Tribunal de Comptes, confont amb aquest mecanisme la separació de poders.
6. S'han recollit les polítiques econòmiques a la base del pacte d'estabilitat però no s'han recollit les polítiques socials que donen caràcter al model europeu de societat del benestar.
7. L'intent de donar categoria constitucional al Tractat denota la voluntat de congelar el procés de construcció europea tal com ha quedat configurat al dia d'avui. La consideració constitucional implica estancar el procés de construcció europea en les properes dècades.

QÜESTIONS INSTITUCIONALS

Enlloc de deixar les portes obertes al procés de construcció política europea, ara se'ns proposa aprovar un Tractat Constitucional que, malgrat alguns avenços institucionals respecte el Tractat de Niça anterior, pretén congelar l'actual model institucional de primacia dels Estats per damunt del Parlament Europeu elegit democràticament en les eleccions europees.

1. No s'ha aconseguit fer el procés de presa de decisions més simple i fàcil d'entendre pels ciutadans.
2. No hi ha canvis radicals ni agosarats en la configuració institucional de la UE, ratifica l'status quo de primacia dels Estats en front del Parlament Europeu.
3. El Consell surt enfortit d'aquest tractat constitucional.
4. El Consell, és a dir els ministres dels estats, tenen unes competències que li permeten influir de forma decisiva per sobre de les competències dels altres òrgans: la Comissió i el Parlament Europeu.
5. Divisió excessiva del poder executiu. El text estableix un triumvirat (les noves figures del President del Consell i del Ministre d'Afers Exteriors, conjuntament amb el President de la Comissió Europea) que crearà confusions, rivalitats i friccions en l'exercici del poder executiu. No hi ha una clara divisió de competències entre aquestes tres figures.
6. Si la Comissió ha de ser l'autèntic govern d'Europa, independent dels Estats membres, no s'hauria d'utilitzar el criteri de nacionalitat per a escollir els comissaris.
7. La Comissió hauria de tenir una legitimitat democràtica més directa; com a mínim el seu President hauria de ser escollit entre els eurodiputats, de manera que quan es presentin a les eleccions europees, cada partit europeu presenti el seu candidat.
8. La Comissió hauria de ser responsable davant del Parlament Europeu, i el President de la Comissió hauria de tenir entera llibertat respecte a la seva composició.
9. Aquest Tractat Constitucional reforça els elements intergovernamentals dels Estats de la UE (la Comissió en pot sortir afeblida) que deixaria més satisfets als defensors dels estats-nació que als federalistes europeus.

QÜESTIONS NACIONALS

Amb aquest Tractat es consolida l'Europa dels Estats en detriment de l'Europa dels Pobles. D'aquesta manera, no es desenvolupa el principi de subsidiarietat i s'abandona qualsevol projecte polític de caire federal europeu.

1. Art. I-1. La Definició de la Unió es basa en una doble legitimitat: els estats i els ciutadans. Desapareix la referència als pobles com a font de legitimitat de la UE.

2. Art. I-2. La UE resta oberta a tots els estats europeus que respectin els seus valors i es comprometin a promoure'ls en comú. És una possible escletxa per a l'ampliació interna?

3. Art I-2: Es fa una referència especial al respecte als drets de les persones que pertanyen a minories (drets individuals, no col·lectius).

4. Art I-3. La Unió respectarà la riquesa de la diversitat cultural i lingüística d'Europa i la preservació i el desenvolupament del patrimoni cultural europeu.

5. La segona frase l'article I-5 és demolidora: la Unió "...respectarà les funcions essencials de l'estat, en particular les que tenen per objecte garantir la integritat territorial de l'estat, mantenir l'ordre públic i salvaguardar la seguretat interior"¹. En canvi, el Tractat Constitucional no diu res de protegir el pluralisme nacional i cultural intern dels estats membres, o d'acollir automàticament al seu sí nous estats que sorgeixin dels ja existents (és a dir, el que des de l'Aliança Lliure Europea anomenem l'ampliació interna).

6. Els estats membres continuen controlant completament l'accés dels nivells subestats al procés polític europeu; es continua utilitzant el terme "regional" per encabir-hi realitats polítiques molt diferents. L'article I-5 parla de les estructures polítiques i constitucionals fonamentals dels estats membres, incloent-hi el govern local i regional; però això no crea cap lligam directe entre el nivell regional i la UE.

7. L'article I-9 (3) fa referència explícita al nivell local i regional en relació amb el principi de subsidiarietat: però no hi ha cap implicació directa dels parlaments regionals al mecanisme d'alerta precoç per al control de la subsidiarietat (els parlaments "nacionals" poden consultar sobre la subsidiarietat dels parlaments "regionals" amb competències legislatives).

8. El Comitè de Regions continua sent purament un ens consultiu per a la legislació que afecta la dimensió regional (art. I-32).

9. Les regions no han obtingut accés directe al Tribunal de Justícia (només el Comitè de les Regions per a protegir les seves prerrogatives o el principi de subsidiarietat).

Per tant, les "regions" no poden demanar directament revisions judicials de la legislació de la Unió que envaeixin les seves competències, vulnerant el respecte al principi de subsidiarietat.

10. No es fa menció als drets col·lectius ni al dret a l'autodeterminació.

11. La llengua catalana, ara per ara, no és llengua de Tractat.

ÀMBIT DE LLIBERTAT, SEGURETAT I JUSTÍCIA

Aquest capítol constitueix una de les millores més importants del Tractat.

- Les polítiques referents a immigració, asil, control de fronteres i visats passaran a ser decidides mitjançant el procés de codecisió i la majoria qualificada al Consell.

- El Tribunal de Justícia tindrà jurisdicció sobre mesures relatives a l'Àrea de Llibertat, seguretat i justícia.

- Les disposicions en matèria de cooperació policial no s'haurien d'incloure en un tractat constitucional i semblen desproporcionades en relació amb el conjunt. Això estaria justificat per una situació conjuntural de lluita contra el terrorisme.

POLÍTICA EXTERIOR, SEGURETAT I DEFENSA

La política exterior de la UE queda limitada en relació amb l'OTAN que marca les seves orientacions.

1. La política de seguretat i defensa no ha modificat el seu caràcter complementari i fins i tot subsidiari de l'OTAN i de les polítiques de cada estat membre.

2. L'art. I-41-1 significa que la Unió no tindrà una política de seguretat i defensa col·lectiva d'Europa sinó tant sols en missions per a intervencions exteriors. No es preveu de crear cap exercit europeu sinó que seran els exercits nacionals els que intervindran.

3. Es manté la unanimitat al Consell, fet que impedeix el desenvolupament d'una política exterior comuna veritable i coherent.

4. Art. I-48-8. El rol del Parlament Europeu en aquest àmbit continua sent molt limitat: dret a ser informat de les qüestions bàsiques i dret a fer preguntes; risc de manca de transparència i control democràtic.

5. Els principis de "desarmament mutu" o la necessitat de controlar l'exportació d'armes no apareixen al text (sí que hi apareix per primera vegada la prevenció de conflictes; també es parla de multilateralisme i governança global).

6. Ampliació de les missions que la UE pot realitzar a l'exterior: missions de Petersberg ampliadades segons els articles I.40 i III.210.

7. Missions dutes a terme per un grup d'estats membres, a petició del Consell de Ministres (art. III.211).

8. Creació d'una Agència Europea d'Armament, Recerca i Capacitats Militars (arts. I.40.3 i III.212) (és necessari que això surti a la Constitució?).

9. Cooperació estructurada permanent per als estats que marca l'increment de les capacitats militars.

10. Abstenció constructiva: tot i que es manté la unanimitat i s'exclou específicament la utilització de la majoria qualificada i el recurs a una passarel·la, per omissió sí que queda contemplada l'abstenció constructiva.

11. Art.-I-41-2. Es crea la figura del ministre d'Assumptes Exteriors, que conduirà la Política Exterior i de Seguretat Comuna (PESC).

12. Clàusula de solidaritat a causa de catàstrofe natural o d'origen humà o en cas d'atac terrorista.

13. Clàusula de defensa mútua

POLÍTICA SOCIAL

És cert que el "Tractat pel qual s'institueix una Constitució Europea" erosiona el model social europeu?

La majoria dels partits socialdemòcrates no recolzen aquesta afirmació. Els partits escandinaus que demanen el "No", no ho fan precisament per la suposada manca de contingut social, sinó per les seves posicions euroescèptiques. La Confederació Europea de Sindicats (CES), en un informe adoptat el 13 de juliol de 2004 a Brussel·les, afirma que la Constitució Europea representa "una millora neta en relació amb els tractats actuals", tot i que reconeixen que no els satisfà del tot. Què diu i què no diu el Tractat Constitucional.

1. L'"economia social de mercat" i la "plena ocupació" seran objectius de la Unió, així com la promoció de la "justícia social", la "solidaritat entre les generacions" i la lluita contra l' "exclusió social i la discriminació"; el Tractat de Niça parla d'economia de mercat oberta i d' "ocupació elevada".

2. La igualtat de gènere esdevé un valor de la Unió.

3. Clàusula social (art. III-2bis): El Tractat imposa al conjunt de les polítiques i actuacions de la Unió el respecte a exigències socials "relacionades amb la promoció d'un elevat nivell d'ocupació, la garantia d'una protecció social adequada, la lluita contra l'exclusió així com un nivell elevat d'educació, de formació i de protecció de la salut humana"; aquesta clàusula no apareixia al text de la Convenció.

4. El Tractat reconeix específicament el rol dels agents socials i de la "cimera social tripartita" pel creixement i l'ocupació (art. I-48).

5. La Unió reconeix i respecta els serveis d'interès econòmic general (però no parla mai de "serveis públics") (art. II-96) i es crea un fonament jurídic (art. III-122): obre la possibilitat a l'adopció d'una llei marc sobre els serveis públics que en fixi els objectius i el funcionament.

6. El Tractat afirma que "no perjudica en res el règim de propietat existent als estats membres" i per tant permet l'existència d'empreses públiques.

7. La Carta dels Drets Fonamentals inclou drets socials com ara el dret sindical, el dret a vaga, el dret a negociació col·lectiva, drets d'accés als serveis d'ocupació, la protecció contra els acomiadaments abusius, dret a seguretat social i assistència social; dret a l'educació i a la formació professional i continuada.

8. En canvi, la Carta de Drets Fonamentals parla de dret a treballar enlloc de dret al treball.

9. No s'aplicarà la majoria qualificada per a tractats internacionals que impliquin serveis socials, educatius i sanitaris així com serveis culturals i audiovisuals (es manté unanimitat); això pot permetre als estats membres protegir els seus serveis públics; es manté l'anomenada "excepció cultural", és a dir, el dret a veto en les negociacions comercials relatives a la cultura i l'audiovisual.

Crítica social

1) Continua la unanimitat al Consell per: a) seguretat social i protecció social dels treballadors. b) protecció dels treballadors quan el seu contracte de treball hagi finalitzat. c) representació i defensa col·lectiva dels treballadors i dels empleadors. d) condicions de treball per a treballadors de tercers països legalment residint a la UE. Però aquests tres últims àmbits poden passar a la majoria qualificada si la Unió així ho decideix per unanimitat.

2) Inconsistència entre la part I i la III en relació amb l'ocupació i l'economia social de mercat a) art.3 de la part I parla de "plena ocupació", mentre que articles 99 i 103 de la part III parla d'un "alt nivell d'ocupació". b) art. 70 part III parla del "principi d'una economia oberta de mercat amb lliure competència"; art. 1 Part 1 parla d' "economia social de mercat".

3) Clàusula social art. 2a Part III parla de la garantia d'una protecció social adequada i no un "alt nivell de protecció", com recull l'actual Tractat (art. 1-3 TEU).

4) Veto per política fiscal. De les qüestions fiscals depenen les polítiques socials i el pressupost de la Unió. La competència en el camp social i fiscal entre els estats és incompatible amb la construcció de l'Europa política. Si es vol lluitar seriosament contra el dumping social i fiscal, no es pot acceptar el dret a veto de cada estat en matèria fiscal.

5) Unanimitat per qüestions de frau fiscal transfrontereres. El text de la Convenció preveia aplicar la majoria qualificada en matèria de cooperació administrativa i lluita contra el frau fiscal, però a demanda dels irlandesos i britànics la CIG va reinstaurar la unanimitat.

6) Art 1-3. Referència a l'"estabilitat de preus" com a objectiu de la Unió: és exagerat, és més un instrument que una finalitat i no hauria d'aparèixer a l'art. 1-3 (al costat de principis com desenvolupament sostenible, economia social de mercat, plena ocupació, progrés social...); aquest principi pot per exemple dificultar les polítiques mediam-bientals (fiscalitat ecològica, internalització de costos)

7) Art. 112. Carta de Drets Fonamentals: una "clàusula de salvaguarda" precisa que les disposicions de la Carta no s'apliquen a les legislacions dels estats membres, sinó només al "dret de la Unió", és a dir, només als actes legislatius adoptats pels estats membres quan apliquen dret comunitari. Per tant, existeix el risc que els principis socials proclamats a la Carta siguin lletra morta. La seva traducció concreta dependrà de la capacitat de la Unió de produir legislació, sobretot en matèria social; però això serà molt difícil tenint en compte la unanimitat que existeix per a aquest àmbit i l'exclusió de determinats àmbits (salari mínim o dret a vaga per exemple) del camp d'actuació de la Unió.

8) La UE seguirà sense comptar amb potents mecanismes de redistribució socioeconòmica (el límit de les despeses que es fixa en el marc financer plurianual és massa estricte), cosa preocupant en una Europa ampliada amb unes diferències enormes en quant a desenvolupament socioeconòmic.

Conclusió

No s'han fet per tant les passes suficients per establir un espai social europeu. El Tractat Constitucional no facilita l'harmonització de les polítiques socials ni l'establiment de "mínims" socials a nivell europeu. Tampoc s'aixeca la unanimitat per la fiscalitat, fet que impossibilita una lluita compromesa contra el dumping fiscal i social a escala europea. Les polítiques socials i d'ocupació continuen reservades essencialment als estats membres. Tanmateix, això no ens pot portar a dir que aquest Tractat erosiona el model social europeu o consolida una suposada "Europa dels mercaders", expressió que es va fer famosa arran del Tractat de Maastricht. Aquest nou Tractat no és un pas enrera; és més aviat una oportunitat perduda per avançar decididament cap a un estat europeu del benestar.

POLÍTICA ECONÒMICA

La Unió no té competències per definir la política econòmica global.

1. Es continua aplicant la unanimitat al Consell per a la fiscalitat; (harmonització fiscal per impedir deslocalitzacions?).

2. El Parlament Europeu continua tenint un paper testimonial en àrees clau de política econòmica com la política fiscal i de competència o les grans orientacions de política econòmica; no té cap control sobre l'Eurogrup.

3. Referència a l'"estabilitat de preus" com a objectiu de la Unió: és exagerat, és més un instrument que una finalitat i no hauria d'aparèixer a l'art. 1-3 (al costat de principis com desenvolupament sostenible, economia social de mercat, plena ocupació, progrés social...); aquest principi pot per exemple dificultar les polítiques mediambientals (fiscalitat ecològica, internalització de costos).

4. La Unió continua tenint un molt restringit paper de coordinador de les polítiques econòmiques dels estats membres.

5. La referència a l'economia social de mercat de l'article 1-3-3 és molt general ans ambigua a tal punt que en la part III l'adjectiu social desapareix i fa referència a una economia de mercat oberta on la competència és lliure.

6. Podem fer el mateix comentari respecte a les referències al desenvolupament durable, l'equilibri del creixement, la plena ocupació, el progrés social o la protecció del medi ambient.

7. La paraula mercat està citada 78 vegades, competència 27, progrés social 3 i economia social de mercat 1.

8. Tant sols l'economia monetària constitueix una veritable competència de la Unió, per a la resta, la Unió té únicament un competència de coordinació. I en realitat la política monetària estarà determinada pel BCE.

9. El text tampoc preveu competències en matèria de política industrial europea ni de política fiscal. La competència constitueix l'eix central de tota política econòmica.

10. L'equilibri pressupostari entre ingressos i despeses és perpetua (art I 53.2) el que impedirà el recurs a l'endeutament, referent a aquestes qüestions, les decisions sempre es prendran a la unanimitat.

POLÍTICA COMERCIAL COMUNA

1. No s'aplicarà la majoria qualificada per a tractats internacionals que impliquin serveis socials, educatius i sanitaris així com serveis culturals i audiovisuals (es manté unanimitat); això pot permetre als estats membres protegir els seus serveis públics.

2. El Parlament Europeu continua tenint un paper molt residual en les negociacions comercials (consulta).

ELEMENTS DE REFLEXIÓ

1) Preguntes clau:

- a) S'ha aconseguit incrementar substancialment la capacitat d'actuació de la Unió?
- b) S'ha aconseguit augmentar substancialment la legitimitat democràtica de la Unió?
- c) S'han aconseguit simplificar considerablement els processos de presa de decisions, fent-los més transparents i eficients?
- d) S'ha aconseguit avançar decididament cap a la visió federalista d'Europa?

2) La integració europea és un procés sobre com compartir sobirania: però la sobirania catalana no és reconeguda.

3) Tècnicament aquest text té més elements de tractat internacional que de Constitució.

4) La part III de polítiques de la Unió no hauria d'estar inclosa en un text de caràcter constitucional i hauria de seguir una dinàmica pròpia.

- 5) Elaboració s'ha fet fora d'un marc constituent normal:
- a) no hi ha hagut un veritable procés constituent ni poder constituent
 - b) la Convenció no ha estat escollida democràticament
 - c) no hi ha hagut debat sobre el model d'Europa
 - d) carències democràtiques amb un parlament amb poc pes i un consell enfortit considerablement.
 - e) a la Convenció no hi estaven representats tots els pobles d'Europa
 - f) els estats han pogut canviar el que han volgut de la proposta feta per la Convenció
 - g) caldria que tot el poble europeu, i no només alguns estats, l'aprovesin per referèndum

6) No hi ha un clar salt endavant cap a una UE de caràcter marcadament supraestatal, el fet de congelar el procés de construcció europea en la pràctica és un rebuig del model federal.

Aquest text reflecteix la desorientació i manca de lideratge que viu avui en dia la UE, és a dir en un moment d'afebliment d'Europa, d'una Europa poruga. En cas que aquest Tractat Constitucional no s'adopti, no únicament no hi haurà cap caos, sinó que fins i tot en pot sortir un text amb avenços més significatius. Una victòria del no faria possible una alternativa que pogués tenir més en compte el nostre model d'Europa: Una altra Constitució és possible.